

Phân tích bài Đấu tranh cho một thế giới hòa bình của Mác-két.

Bài tham khảo 1

Đấu tranh cho một thế giới hòa bình mang ý nghĩa như một bức thông điệp của Mác-két, người Cô-lôm-bi-a, nhà hoạt động xã hội lỗi lạc, nhà văn được giải thưởng Nô-ben văn học năm 1982, gửi cho các dân tộc trên hành tinh chúng ta.

Để làm sáng tỏ luận đề Đấu tranh cho một thế giới hòa bình, Mác-két đã đưa ra 3 luận điểm đầy sức thuyết phục: Một là, nhân loại đang đứng trước hiểm họa hạt nhân; hai là, cuộc chạy đua vũ trang hạt nhân là cực kì tốn kém; ba là, lời kêu gọi chống nguy cơ hạt nhân, đấu tranh cho hòa bình.

1. Nhân loại đang đứng trước hiểm họa hạt nhân; cái "nguy cơ ghê gớm đang đè nặng lên chúng ta như thanh gươm Đa-mô-clét". Với hơn 50.000 đầu đạn hạt nhân bố trí khắp hành tinh, mỗi con người đang ngồi trên một thùng 4 tấn thuốc nổ. Số vũ khí hạt nhân ấy có thể hủy diệt 12 lần mọi dấu vết sự sống trên trái đất; có thể "tiêu diệt tất cả các hành tinh đang xoay quanh mặt trời, cộng thêm 4 hành tinh nữa..." Mác-két ghê tởm lên án nguy cơ hạt nhân là "dịch hạch hạt nhân" vì "cái cảnh tận thế tiềm tàng trong các bộ phóng cái chết"...

Những con số mà Mác-két đưa ra đã nâng cao nhận thức cho mọi người về nguy cơ chiến tranh hạt nhân, và sự hủy diệt khủng khiếp của vũ khí hạt nhân.

2. Tiếp theo, Mác-két đã chỉ ra cuộc chạy đua vũ trang hạt nhân là vô cùng tốn kém. Đây là những số liệu cụ thể mà tác giả đã đưa ra:

- Chi phí bỏ ra cho 100 máy bay ném bom chiến lược B.1B của Mỹ và cho dưới 7.000 tên lửa vượt đại châu là 100 tỉ đô-la. Số tiền ấy có thể cứu trợ về y tế, giáo dục sơ cấp, cải thiện điều kiện vệ sinh và tiếp tế thực phẩm, nước uống cho 500 triệu trẻ em nghèo khổ nhất thế giới.
- Giá 10 chiếc tàu sân bay Ni-mít mang vũ khí hạt nhân đủ để thực hiện một chương trình phòng bệnh trong 14 năm cho hơn 1 tỉ người khỏi bệnh sốt rét và cứu hơn 14 triệu trẻ em ở châu Phi.
- Số lượng ca-lo trung bình cho 575 triệu người thiếu dinh dưỡng tốn kém không bằng 149 tên lửa MX...; chỉ cần 27 tên lửa MX là đủ trả tiền mua nông cụ cần thiết cho các nước nghèo để họ có được thực phẩm trong 4 năm tới.

- Chỉ cần 2 chiếc tàu ngầm mang vũ khí hạt nhân là đủ tiền xóa nạn mù chữ cho toàn thế giới.

Nhà văn được giải thưởng Nô-ben đã nghiêm khắc cảnh cáo: "Chạy đua vũ trang là đi ngược lại lí trí", - lí trí con người, cả lí trí tự nhiên. Sự sống trên Trái Đất phải trải qua 380 triệu năm thì con bướm mới biết bay; rồi 180 triệu năm nữa bông hồng mới nở, trải qua 4 kỉ địa chất (trên dưới 40 triệu năm), con người mới hát được hay hơn chim và mới chết vì yêu. Nhưng chỉ cần "bấm nút một cái" là sẽ "đưa cả quá trình vĩ đại và tốn kém đó của hàng bao nhiêu triệu năm, trở lại điểm xuất phát của nó", nghĩa là Trái Đất bị hủy diệt hoàn toàn.

Nghệ thuật lập luận của Mác-két rất sắc bén. Những con số về tiền bạc mà ông nêu lên đã cho thấy ngân sách quân sự, chi phí chạy đua vũ trang hạt nhân là cực kì tốn kém! Tác giả sử dụng lối biện luận tương phản về thời gian: quá trình hình thành sự sống và văn minh nhân loại phải trải qua hàng triệu triệu năm, còn sự hủy diệt Trái Đất chỉ diễn ra trong nháy mắt, "chỉ cần bấm nút một cái" thì tất cả sẽ trở thành tro bụi - ông đã chỉ cho mỗi người, mỗi dân tộc, mỗi quốc gia thấy rõ hiểm họa vũ khí hạt nhân, chạy đua vũ trang hạt nhân khủng khiếp như thế nào!

3. Luận điểm thứ 3 là lời kêu gọi của Mác-két.

- Ông kêu gọi mọi người "chống lại việc đó - cuộc chạy đua vũ trang hạt nhân; hãy " tham gia vào bản đồng ca của những người đòi hỏi một thế giới không có vũ khí và một cuộc sống hòa bình, công bằng".
- Ông đề nghị "mở ra một nhà băng lưu trữ trí nhớ, có thể tồn tại được sau tai họa hạt nhân" để cho nhân loại tương lai biết rằng "sự sống đã từng tồn tại"..., để nhân loại tương lai " biết đến "những thủ phạm đã "gây ra những lo sợ, đau khổ" cho hàng tỉ con người, để biết đến tên những kẻ "giả điếc làm ngơ trước những lời khẩn cầu hòa bình, những lời kêu gọi làm cho cuộc sống tốt đẹp hơn ..."

Mác-két đã có một cách nói đặc sắc, độc đáo lên án những kẻ hiếu chiến đã và đang gây ra cuộc chạy đua vũ trang hạt nhân, đe dọa cuộc sống hòa bình yên vui của các dân tộc và nhân loại.

Văn bản Đấu tranh cho một thế giới hòa bình thể hiện trí tuệ và tâm hồn của Mác-két. Ông đã sáng suốt và tinh táo chỉ cho nhân loại thấy rõ nguy cơ hạt nhân là một hiểm họa đáng

sợ - "dịch hạch hạt nhân" . Tâm hồn của ông cháy bỏng một niềm khao khát hòa bình cho nhân loại.

Mác-két đã có một lối nói, lối viết rất độc đáo. Những số liệu của ông nêu ra có một sức thuyết phục to lớn, làm cho mọi người, mọi dân tộc nhận thức một cách sâu sắc về sự nghiệp đấu tranh bảo vệ hòa bình là sự sống còn của nhân loại.

Bài tham khảo 2

Ga-bri-en Gác-xi-a Mác-két (Gabriel Garcia Marquez), nhà văn lớn của đất nước Cô-lôm-bi-a, sinh năm 1928, tác giả của nhiều tiểu thuyết và tập truyện ngắn theo khuynh hướng hiện thực huyền ảo, nổi tiếng nhất là tiểu thuyết Trăm năm cô đơn (1967). Ông đã được trao Giải thưởng Nô-ben văn học năm 1982.

Đấu tranh cho một thế giới hòa bình là bài văn nghị luận có giá trị thời sự rất lớn mang tầm cỡ quốc tế. Lập luận của tác giả rất chặt chẽ, giàu sức thuyết phục và gây ấn tượng mạnh bởi nhiều chứng cứ cụ thể, chính xác rút ra từ hiện thực đời sống và các lĩnh vực khoa học có liên quan, kết hợp với cách nói thông minh, trí tuệ nhưng không khô khan mà giàu hình ảnh gợi tả, gợi cảm.

Nhà văn đề cập đến nguy cơ bùng nổ của chiến tranh hạt nhân; khẳng định đây là một hiểm họa khủng khiếp đang đe dọa loài người và sự sống trên trái đất. Vì vậy, đấu tranh để loại bỏ nguy cơ chiến tranh hạt nhân là nhiệm vụ cấp bách của toàn nhân loại.

Luận điểm trên đã được tác giả triển khai bằng bốn luận cứ sắp xếp theo một trình tự hợp lý như sau:

- + Kho vũ khí hạt nhân đang được các cường quốc tàng trữ có khả năng hủy diệt cả trái đất và các hành tinh khác trong hệ mặt trời.
- + Cuộc chạy đua vũ khí hạt nhân đã làm mất đi khả năng cải thiện đời sống cho hàng tỉ người. Những ví dụ so sánh giữa đầu tư cho các lĩnh vực xã hội, y tế, thực phẩm, giáo dục... với những chi phí khổng lồ cho việc chạy đua vũ khí hạt nhân đã nêu bật tính chất phi lý và vô nhân đạo của nó.
- + Chiến tranh hạt nhân không chỉ đi ngược lại lí trí của loài người mà còn phản lại quy luật tiến hóa của tự nhiên.

+ Vì vậy, tất cả nhân loại phải đoàn kết nhất trí, ngăn chặn chiến tranh hạt nhân, đấu tranh cho một thế giới hòa bình.

Ở luận cứ thứ nhất, tác giả nêu lên nguy cơ bùng nổ của chiến tranh hạt nhân, đe dọa hủy diệt loài người và toàn bộ sự sống trên trái đất bằng cách khẳng định sự tồn tại trong thực tế và hậu quả khủng khiếp của chiến tranh hạt nhân.

Mở đầu bài viết là thông báo có tính chất thời sự nóng hổi về thời gian và số liệu đầu đạn hạt nhân hiện có: Hôm nay ngày 8-8-1986, hơn 50.000 đầu đạn hạt nhân đã được bố trí trên khắp hành tinh. Nói nôm na ra, điều đó có nghĩa là mỗi người, không trừ trẻ con, đang ngồi trên một thùng 4 tấn thuốc nổ: tất cả chỗ đó nổ tung lên sẽ làm biến hết thấy, không phải là một lần mà là mười hai lần, mọi dấu vết của sự sống trên trái đất.

Số liệu hết sức cụ thể đó làm cho cả nhân loại ngạc nhiên, sửng sốt và lo ngại.

Tác giả so sánh nguy cơ ghê gớm của kho vũ khí hạt nhân đang đè nặng lên sự sống của nhân loại với hình ảnh thanh gươm Đa-mô-clét trong thần thoại Hi Lạp. Để mọi người thấy rõ hơn sức tàn phá khủng khiếp của vũ khí hạt nhân, tác giả khẳng định vũ khí ấy có thể tiêu diệt tất cả các hành tinh đang xoay quanh mặt trời, cộng thêm bốn hành tinh nữa và phá hủy thế thăng bằng của hệ mặt trời.

Cách vào đề trực tiếp bằng những chứng cứ rõ ràng và lí lẽ sắc sảo của tác giả đã thu hút người đọc và gây ấn tượng rất mạnh về tính chất hệ trọng của vấn đề sẽ được đề cập tới ở phần sau trong bài viết.

Kết thúc luận điểm thứ nhất là lời bình của tác giả về ngành công nghiệp hạt nhân trong thời đại ngày nay:

Không có một ngành khoa học hay công nghiệp nào có được những tiến bộ nhanh ghê gớm như ngành công nghiệp hạt nhân kể từ khi nó ra đời cách đây 41 năm, không có một đứa con nào của tài năng con người lại có một tầm quan trọng quyết định đến như vậy đối với vận mệnh thế giới.

Niềm an ủi duy nhất trước tất cả những suy diễn kinh khủng đó là nhận thức được rằng việc bảo tồn sự sống trên trái đất ít tổn kém hơn là “dịch hạch” hạt nhân. Chỉ do sự tồn tại của nó không thôi, cái cảnh tận thế tiềm tàng trong các bộ phóng cái chết cũng đã làm tất cả chúng ta mất đi khả năng sống tốt đẹp hơn.

Xưa nay, chiến tranh và hòa bình luôn là những vấn đề được quan tâm hàng đầu của nhân loại, vì nó có quan hệ mật thiết đến cuộc sống và sinh mệnh của hàng chục tỉ người cùng sự tồn tại hay tiêu vong của nhiều quốc gia, dân tộc. Trong thế kỉ XX, nhân loại đã phải trải qua hai cuộc đại chiến thế giới vô cùng khốc liệt và rất nhiều cuộc chiến tranh khác liên miên không dứt. Từ sau đại chiến thế giới thứ hai, nguy cơ chiến tranh vẫn luôn luôn tiềm ẩn. Đặc biệt, vũ khí hạt nhân phát triển rất mạnh đã trở thành mối hiểm họa khủng khiếp đe dọa loài người và sự sống trên trái đất. Tuy đã có những cố gắng để giảm bớt nguy cơ của mối đe dọa này (chẳng hạn như các hiệp ước cắt giảm vũ khí tiến công chiến lược được kí kết giữa Liên Xô trước đây, nay là Liên bang Nga với Mỹ), nhưng chiến tranh hạt nhân vẫn là mối đe dọa to lớn và thường xuyên đối với nhân loại.

Nếu khoa học kĩ thuật về hạt nhân được sử dụng vào mục đích xây dựng hòa bình thì con người sẽ hạnh phúc biết bao! Ngược lại, nếu chiến tranh hạt nhân xảy ra thì trái đất lại trở về điểm xuất phát ban đầu cách đây nhiều triệu năm. Cho nên bộ mặt của trái đất tốt đẹp lên hay xấu đi đều do con người quyết định.

Trong luận cứ thứ hai, tác giả khẳng định cuộc chạy đua vũ trang giữa các cường quốc chuẩn bị cho chiến tranh hạt nhân đã làm mất đi nhiều điều kiện làm cho con người được sống tốt đẹp hơn.

Bằng những chứng cứ và lập luận vừa cụ thể vừa xác đáng, tác giả đã đưa ra những so sánh thật thuyết phục trong các lĩnh vực xã hội, y tế, thực phẩm, giáo dục... đều là những lĩnh vực thiết yếu trong cuộc sống, nhất là đối với các nước nghèo, chậm phát triển. Từ đó, tác giả đã chỉ rõ sự tốn kém và tính chất phi lí của cuộc chạy đua vũ trang hạt nhân:

Năm 1981, UNICEF đã định ra một chương trình để giải quyết những vấn đề cấp bách cho 500 triệu trẻ em nghèo khổ nhất trên thế giới. Chương trình này dự kiến cứu trợ về y tế, giáo dục sơ cấp, cải thiện điều kiện vệ sinh và tiếp tế thực phẩm, nước uống. Nhưng tất cả đã tỏ ra là một giấc mơ không thể thực hiện được, vì tốn kém 100 tỉ đô la. Tuy nhiên, số tiền này cũng chỉ gần bằng những chi phí bỏ ra cho 100 máy bay ném bom chiến lược B.1B của Mỹ và cho dưới 7.000 tên lửa vượt đại châu.

Trong lĩnh vực y tế, tác giả so sánh giá của 10 chiếc tàu sân bay mang vũ khí hạt nhân kiểu tàu Ni-mít trong số 15 chiếc mà Hoa Kỳ dự định đóng từ nay đến năm 2000, cũng đủ để thực hiện một chương trình phòng bệnh trong cùng 14 năm đó và sẽ bảo vệ cho hơn 1 tỉ người khỏi bệnh sốt rét và cứu hơn 14 triệu trẻ em, riêng cho châu Phi mà thôi.

Trong lĩnh vực tiếp tế thực phẩm, tác giả cũng đưa ra một ví dụ so sánh cụ thể: Theo tính toán của FAO, năm 1985, người ta thấy trên thế giới có gần 575 triệu người thiếu dinh dưỡng, số lượng ca-lo trung bình cần thiết cho những người đó chỉ tốn kém không bằng 149 tấn lúa MX... Chỉ cần 27 tấn lúa MX là đủ trả tiền nông cụ cần thiết cho các nước nghèo để họ có được thực phẩm trong bốn năm tới.

Trong lĩnh vực giáo dục, nhà văn cũng khẳng định: Chỉ hai chiếc tàu ngầm mang vũ khí hạt nhân là đủ tiền xóa nạn mù chữ cho toàn thế giới.

Từ đó, tác giả khẳng định rằng cuộc chạy đua vũ trang chuẩn bị cho chiến tranh hạt nhân đã và đang cướp đi rất nhiều điều kiện để cải thiện cuộc sống của con người, nhất là ở các nước nghèo.

Nghệ thuật lập luận ở đoạn này tuy đơn giản nhưng sắc sảo và có sức thuyết phục cao. Tác giả lần lượt đưa ra những ví dụ có tính chất so sánh trên nhiều lĩnh vực để làm nổi bật sự tốn kém ghê gớm. Có những so sánh khiến người đọc phải ngạc nhiên, bất ngờ trước những sự thật hiển nhiên mà rất phi lí. Chẳng hạn như: chỉ hai chiếc tàu ngầm mang vũ khí hạt nhân là đủ tiền xóa nạn mù chữ cho toàn thế giới. Sau khi đưa những dẫn chứng tiêu biểu để chứng minh sự phi lí của việc chạy đua vũ trang hạt nhân, nhà văn Mác-két cảnh báo: Chiến tranh hạt nhân không chỉ tiêu diệt nhân loại mà còn tiêu hủy mọi sự sống trên trái đất. Nó phản lại sự tiến hóa, phản lại lí trí của tự nhiên như cách nói của tác giả:

Một nhà tiểu thuyết lớn của thời đại chúng ta đã đặt ra câu hỏi: Phải chăng trái đất chúng ta chính là địa ngục của các hành tinh khác? Có lẽ sự việc giản đơn hơn nhiều: Nó chỉ là một cái làng nhỏ mà thánh thần đã bỏ quên ở ngoại vi vũ trụ.

Tuy nhiên, ý nghĩ dai dẳng cho rằng trái đất là nơi độc nhất của phép màu của sự sống trong hệ mặt trời, ý nghĩ đó đã đẩy chúng ta tới kết luận này, không thể khác được: Chạy đua vũ trang là đi ngược lại với lí trí.

Để làm tăng tính thuyết phục của luận cứ này, tác giả đã đưa ra những dẫn chứng lấy từ lĩnh vực khoa học địa chất và cổ sinh học về nguồn gốc và sự tiến hoá của sự sống trên trái đất. Tất cả cho thấy sự sống ngày nay trên trái đất là kết quả của quá trình tiến hóa mấy trăm triệu năm: từ khi mới nhen nhúm sự sống trên trái đất, đã phải trải qua 380 triệu năm con bướm mới bay được, rồi 180 triệu năm nữa bông hồng mới nở, chỉ để làm đẹp mà thôi. Nếu chiến tranh hạt nhân nổ ra, nó sẽ đẩy lùi sự sống trên trái đất trở về điểm xuất phát ban đầu, xóa sạch mọi thành quả của quá trình tiến hóa sự sống trong tự nhiên. Nếu như vậy thì thật đau xót và bất hạnh cho loài người:

Cũng đã phải trải qua bốn kỉ địa chất, con người mới hát được hay hơn chim và mới chết vì yêu. Trong thời đại hoàng kim này của khoa học, trí tuệ con người chẳng có gì để tự hào vì đã phát minh ra một biện pháp, chỉ cần bấm nút một cái là đưa cả quá trình vĩ đại và tồn kém đó của hàng bao nhiêu triệu năm, trở lại điểm xuất phát của nó.

Với luận cứ này, tác giả đã phơi bày rất rõ tính chất phản tự nhiên, phản tiến hóa của chiến tranh hạt nhân.

Chính vì thế mà đấu tranh ngăn chặn chiến tranh hạt nhân, bảo vệ một thế giới hòa bình là nhiệm vụ cấp bách của toàn nhân loại.

Luận cứ này kết thúc bài viết và cũng là thông điệp mà tác giả muốn gửi tới mọi người.

Sau khi đã chỉ ra một cách rõ ràng tác hại khủng khiếp của chiến tranh hạt nhân nếu nó xảy ra, tác giả đã hướng mọi người tới một thái độ tích cực là đấu tranh xây dựng một thế giới phi hạt nhân: Chúng ta đến đây để cố gắng chống lại việc đó, đem lại tiếng nói của chúng ta tham gia vào bản đồng ca của những người đòi hỏi một thế giới không có vũ khí và một cuộc sống hòa bình, công bằng.

Nhưng liệu những tiếng nói ấy có thể ngăn chặn được hiểm họa hạt nhân hay không, và nếu như nó vẫn xảy ra thì sao? Dường như tác giả cũng tính đến sự việc sẽ xảy ra để rồi tiếp tục khẳng định ý nghĩa của sự có mặt trong hàng ngũ của những người đấu tranh ngăn chặn chiến tranh hạt nhân.

Để kết thúc lời kêu gọi của mình, Mác-két đã nêu ra một đề nghị: Cần lập ra một nhà băng lưu giữ trí nhớ để sau khi tai họa hạt nhân xảy ra, các thế hệ sau còn biết cuộc sống của chúng ta đã từng tồn tại trên trái đất tươi đẹp như thế nào và không quên những kẻ đã vì những lợi ích ti tiện mà đẩy nhân loại vào thảm họa diệt vong:

Chúng ta đến đây để cố gắng chống lại việc đó, đem lại tiếng nói của chúng ta tham gia vào bản đồng ca của những người đòi hỏi một thế giới không có vũ khí và một cuộc sống hòa bình, công bằng. Nhưng dù tai họa có xảy ra thì sự có mặt của chúng ta ở đây cũng không phải là vô ích...

Tôi rất khiêm tốn nhưng cũng rất kiên quyết đề nghị mở ra một nhà băng lưu trữ trí nhớ có thể tồn tại được sau thảm họa hạt nhân. Để cho nhân loại tương lai biết rằng sự sống đã từng tồn tại ở đây, bị chi phối bởi đau khổ và bất công nhưng cũng đã từng biết đến tình yêu và biết hình dung ra hạnh phúc. Để cho nhân loại tương lai hiểu điều đó và làm sao cho ở mọi thời đại, người ta đều biết đến tên những thủ phạm đã gây ra những lo sợ đau

khổ cho chúng ta, đã giả điếc làm ngơ trước những lời khẩn cầu hòa bình, những lời kêu gọi làm cho cuộc sống tốt đẹp hơn, để mọi người biết rằng những phát minh dã man nào, nhân danh những lợi ích ti tiện nào, cuộc sống đó đã bị xóa bỏ khỏi vũ trụ này.

Tuy tác giả nêu ra vấn đề nguy cơ chiến tranh hạt nhân đe dọa loài người, và phần lớn nội dung của bài viết đều tập trung vào điều đó nhưng chúng ta cần phải thấy chủ ý của tác giả không phải chỉ dừng ở đó mà còn nhấn mạnh vào nhiệm vụ đấu tranh để ngăn chặn nguy cơ ấy. Vì thế ông mới đặt nhan đề cho bài viết là Đấu tranh cho một thế giới hòa bình.

Bài viết của nhà văn Gác-xi-a Mác-két giàu sức thuyết phục bởi lập luận chặt chẽ, dẫn chứng xác thực, luận cứ, luận chứng rõ ràng và bên cạnh đó là sự lo ngại thực sự của tác giả trước hiểm họa hạt nhân.

Nguy cơ chiến tranh hạt nhân đang đe dọa toàn thể loài người và sự sống trên Trái Đất. Cuộc chạy đua vũ trang vô cùng tốn kém đã cướp đi của thế giới nhiều điều kiện để phát triển, để loại trừ nạn đói, nạn thất học và chữa bệnh cho hàng trăm triệu con người; nhất là ở những nước chậm phát triển. Chiến tranh hạt nhân là điều vô cùng phi lí, phản văn minh, phản tiến hoá vì nó tiêu diệt sự sống. Vì vậy, đấu tranh cho hòa bình, ngăn chặn và xóa bỏ nguy cơ chiến tranh hạt nhân là nhiệm vụ thiết thực và cấp bách của mỗi người và của toàn thể loài người.